

Μπέρτα φον Ζούττνερ

Μια πρωτοπόρος
στον αγώνα για
την ειρήνη

Σήμερα που γίνεται τόσος λόγος για την καθιέρωση της παγκόσμιας ειρήνης, σήμερα όπου υπάρχουν τόσες διεθνείς και εθνικές οργανώσεις που αγωνίζονται για το σκοπό αυτό, σήμερα που συζητείται τόσο πολύ για το ποιός ή ποιά θα είναι εκείνη που θα δεχθεί το Νόμπελ Ειρήνης, λίγοι είναι εκείνοι όμως που γνωρίζουν ότι η εμπνεύστρια αυτού του βραβείου είναι μια γυναίκα: η **Βαρόνη Μπέρτα φον Ζούττνερ**. Είναι επίσης και η πρώτη γυναίκα που της απονεμήθηκε το βραβείο αυτό το 1905.

Η Μπέρτα φον Ζούττνερ γεννήθηκε στην Πράγα το 1843 και ήταν κόρη ενός Αυστριακού αριστοκράτη, του κόμητα Φραντς-Γιόζεφ φον Κίνσκυ. Ο πατέρας της ήταν στρατηγός, αλλά είχε χάσει την περιουσία του και η μικρή Μπέρτα αναγκάστηκε από πολύ νέα να αντιμετωπίσει τη ζωή δυναμικά. Παρά την αριστοκρατική καταγωγή της δέχτηκε τη θέση της παιδαγωγού στην πλούσια οικογένεια των φον Ζούττνερ. Εκεί ερωτεύθηκε τον γιό της οικογένειας, τον βαρόνο Αρθούρο φον Ζούττνερ, μηχανικό και μυθιστοριογράφο, που ήταν κατά επτά χρόνια νεότερός της. Οι δύο νέοι αρραβωνιάστηκαν, αλλά η αντίδραση της οικογένειας φον Ζούττνερ ήταν τόσο μεγάλη, που η νεαρή Μπέρτα αναγκάστηκε να απαντήσει σε μια αγγελία που είχε δημοσιεύσει ο ιδρυτής των βραβείων Νόμπελ για μια γραμματέα-οικονόμο για την Παρισινή κατοικία του, και να δεχτεί τη θέση αυτή. Η διαμονή της εκεί ήταν πολύ σύντομη γιατί γύρισε αμέσως σχεδόν στη Βιέννη όπου παντρεύτηκε κρυφά τον αγαπημένο της Αρθούρο. Μέχρι το 1885 έζησε μαζί του στην Τυφλίδα της Γεωργίας, απ' όπου έφυγαν όταν η οικογένεια του Ζούττνερ αποφάσισε να δεχτεί τον γάμο αυτό.

Παρόλο που η γνωριμία της με τον Νόμπελ υπήρξε πολύ σύντομη, και τον είδε δύο μόνο φορές μετά το 1876, είχε συνδεθεί μαζί του με μια βαθειά φιλία και αλληλογραφούσε μαζί του μέχρι το θάνατό του το 1896. Η τελευταία τους συνάντηση έγινε τον Αύγουστο του 1892 στη Ζυρίχη, όπου η Μπέρτα γυρνούσε από ένα Συνέδριο για την ειρήνη που είχε γίνει στη Βέρνη. Στο αναμεταξύ, η Μπέρτα είχε αρχίσει να αναμειγνύεται δραστήρια στο κίνημα για την ειρήνη και το 1892 είχε ιδρύσει την «Αυστριακή Εταιρία της ειρήνης». Πιστεύεται ότι τόσο η συνομιλία που είχε μαζί του στη Ζυρίχη όσο και το περιεχόμενο της αλληλογραφίας της προς τον Νόμπελ, τον έκαναν να συμπεριλάβει το Βραβείο Ειρήνης και να αφήσει χρήματα στη διαθήκη του γι' αυτό.

Η Μπέρτα φον Ζούττνερ είναι όμως μια πολυσύνθετη προσωπικότης. Εκτός από την αγωνιστικότητάς της και την αφοσίωσή της στον αγώνα για την ειρήνη που βασιζόταν σε

επιστημονική βάση και η σκέψη της ήταν κατά πολύ επηρεασμένη από τους Η.Τ. Buckle, Herbert Spencer και Charles Darwin, ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και τα βιβλία της είχαν μεγάλη επιτυχία. Το έργο της «Κάτω τα όπλα» (1889) μεταφράσθηκε σε όλες σχεδόν τις γλώσσες του κόσμου, συγκρίθηκε σε δημοτικότητα και επιρροή με το βιβλίο της Χάρριετ Μπήτσερ Στόου: «Η καλύβα του Μπάρμπα Θωμά», και βοήθησε στη διάδοση των φιλειρηνικών τάσεων που έδωσαν την πρώτη ώθηση για τις μετέπειτα διασκέψεις περί αφοπλισμού. Από το 1892 μέχρι το 1899 η Μπέρτα φον Ζούττνερ εξέδιδε κι ένα διεθνές περιοδικό για την ειρήνη που έφερε τον ίδιο τίτλο με το περίφημο βιβλίο της.

Η Μπέρτα φον Ζούττνερ πέθανε στη Βιέννη στις 21 Ιουνίου του 1914, ένα μήνα ακριβώς πριν από την κήρυξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, και 12 χρόνια μετά από το θάνατο του συζύγου της.

Ανάμεσα στα βιβλία που έχουν γραφτεί γι' αυτήν, το πιο σημαντικό ίσως είναι της Σουηδής ριζοσπάστριας Ellen K.S. Key, που εξέδωσε το 1919 με τον τίτλο «Φλόρενς Ναιτινγκέηλ και Βαρόνη φον Ζούττνερ».

